

школі мікроклімату панування рівності, справедливості, свободи, заохочення вільного висловлення власної думки та активних дій.

Навчання правам людини школярів є актуальним та вкрай необхідним як відповідь на сучасні виклики, так і згідно з вимогами Плану дій виконання Національної стратегії з прав людини (II етап 2015—2017 рр.). В умовах реформування системи загальної середньої освіти та проголошених змін у змісті середньої освіти відкривається вікно можливостей зафіксувати знання і розуміння прав людини у форматі обов'язкового результату навчання суспільствознавства. Це зумовить потребу в створенні різноманітних суспільствознавчих курсів (тематичних блоків) для викладання/вивчення прав людини в школі. Фіксація такого результату навчання у Державному стандарті загальної середньої освіти є необхідною умовою ефективності створення будь-якого навчального матеріалу з прав людини (програм, підручників, навчальних посібників, методичних матеріалів для вчителів тощо).

РОЛЬ УЧИТЕЛЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У НАВЧАННІ ІСТОРІЇ В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

І. В. Мороз

У ході дослідження теми «Компетентнісно орієнтована методика організації дослідницької діяльності в процесі навчання всесвітньої історії в основній школі» теоретично обґрунтовано методичні умови застосування дослідницької діяльності на основі компетентнісно орієнтованого підходу в навчанні всесвітньої історії в основній школі; розроблено методичні рекомендації вчителям щодо організації дослідницької діяльності учнів в процесі навчання всесвітньої історії.

З'ясовано, що в умовах дослідницького навчання всесвітньої історії змінюється роль учителя, яка полягає не стільки в передаванні готових знань учням, а в організації відповідного освітнього середовища, навчаючись у якому учень спирається на особистий потенціал та у процесі навчальної діяльності використовує знання, здобуті ним самим. Учитель не повинен вести учня «за руку» до готової чи завчасно підготовленої відповіді, а лише спільно з ним шукати рішення навчальної проблеми. Тут учитель виступає не джерелом знань в останній інстанції, а носієм досвіду організації діяльності

учнів. Відповідно, навчання перетворюється на співпрацю — спільну роботу вчителя та учнів із оволодіння знаннями та розв’язання навчальних проблем, де обидві сторони взаємодії є суб’єктами, тобто активними учасниками навчання. Педагог стає консультантом і помічником юного дослідника, зокрема надаючи допомогу учням під час дослідження суперечливих історичних питань, відбору та аналізу першоджерел, заохочуючи порівняльні дослідження, аналіз різних точок зору на певні історичні події. Системна робота вчителя у такому напрямі сприятиме формуванню в учнів уміння інтерпретувати і зіставляти різноманітні історичні джерела, аналізувати історичні події, явища, процеси, розкривати їх значення та вплив на сьогодення у різноманітних контекстах, розвиватиме критичне мислення учнів.

До загальних методичних шляхів організації дослідницької діяльності учнів у навчанні історії можна зарахувати такі: 1) педагогічне керування створенням мотивів і стимулів до навчання; 2) прищеплення пізнавального інтересу учнів до навчального матеріалу; 3) ознайомлення учнів із необхідними прийомами пізнавально-пошукової діяльності; 4) систематичне врахування принципу індивідуалізації у навчанні; 5) впровадження в практику роботи і систематичне використання комп’ютерних технологій, сучасних технічних і наочних засобів навчання; 6) розробка творчих завдань, що вимагають нестандартних рішень і самостійного пошуку джерел інформації; 7) поєднання дидактично і методично обґрунтованих методів, що сприяють розвитку пізнавальної діяльності та творчих здібностей учнів.

ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ПОЗАУРОЧНОЇ РОБОТИ

С. І. Моцак, к. пед. н.

У сучасних умовах реформування освіти особливого значення набуває проблема підготовки випускника загальноосвітньої школи, який не лише оволодів певними знаннями та вміннями, а й здатний оперувати ними, готовий самостійно розвиватися і самовдосконалюватися.

Ми вважаємо, що розв’язанню цих проблем значною мірою сприяє позаурочна робота, яка має значний потенціал для навчання використовувати та застосувати здобуті учнями знання, уміння, на-